

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 1. zvezka.

Zaupno občevanje z Bogom. I. Poglavlje. Bog hoče da zaupno ž njim ob- čujemo	1
Bl. Matevž Džirdženski, škof in spoznavavec I. reda sv. Frančiška	4
Rože in ternje v redovnem stanu	5
Življenje bl. Krišpina, brata lajika prvega reda sv. Frančiška družine kapu- cinske. Vvod.	10
Rojstvo in mladostna leta.	10
Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška. Vvod.	15
Poglavlje I.	16
Vera in veda.	17
† P. Avrelj Knafelj,	24
z ljubljanske skupščine III. reda.	26
z Teržiča na Gorenjskem.	27
z mariborske skupščine 3. reda sv. Frančiška.	28
Priporočilo v molitev.	29
Zahvala za vslišano molitev.	31
Za kitajski misijon.	31
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1912. Mesec prosinec ali januarij. . .	32

V GORICI
Narodna Tiskarna
1912.

Izhaja v prostih obrokkih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Praesens effectivum.

(Dalje).

Dandanašnji so v zadobljenje odpustkov križevega pota potrebni leseni, v ta namen blagoslovljeni križci ko znamenja postaj. V Jeruzalemu, na pravem križevem potu Kristusovem, tudi teh ni treba. Ko tam romarji gredo od postaje do postaje, se jim ne bo reklo na prvi: „Jezusa k smerti obsojajo“, niti na drugi: „Jezus jemlje križ na ramo“, ali na tretji: „Jezus pada prvič pod križem“ itd. Prav bi se jim reklo n. pr.: „1. postaja: mesto, kjer je bil Jezus k smerti obsojen, 2. postaja: mesto, kjer je sprejel križ na ramo, 3. postaja: mesto, kjer je prvič padel pod križem“ itd. Če se drugod opravlja pobožnost križevega pota, bi se primerno reklo: „1. postaja: „spomin mesta, kjer je bil Jezus k smerti obsojen“, 2. postaja: „spomin mesta, kjer je sprejel Jezus križ na ramo“, 3. postaja: „spomin mesta, kjer je Jezus prvič padel pod križem“, itd. Ali ker niso mesta postaj predmet premišljevanja križevega pota, temuč le, kar se je zgodilo na tistih mestih, zato je gotovo zadosti, ako se pri vsaki postaji le priprosto napove dotični dogodek. Kako? Če sme poglavje o zavzetju Carigrada imeti tudi po nauku g. Perušeka napis: Turki zavzamejo Carigrad“, sme z enako pravico premišljevanje 1. postaje križevega pota imeti napoved: „Pilat Jezusa k smerti obsodi“ ali „Jezus je k smerti obsojen“, premišljevanje 2. postaje: „Jezus sprejme križ na ramo“, 3. postaje: „Jezus prvič pade pod križem“, itd. In če hoče kedo na vsak način podpise pod dotičnimi podobami, naj ne misli, da imajo podpisi popisovati podobe; naznanjati imajo le dogodke, ki jih slike vernim pred oči stavijo, in ti se po pravici ko doveršeni naznanjajo s historičnim sedanjikom.

Srečanja na 4. postaji si tudi Čeh in Hervat, kaker smo že videli, nista lahko mogla misliti ko trajno, nedoveršeno dejanje. In kedo bi se čudil? Saj se sploh tudi ne slika ko tako. Slikati bi se moglo, za kar pa na navadnih podobah križevega pota ni prostora, sè znatno oddaljenostjo oseb korakajočih ena proti drugi; ko se snidete, kaker Jezus in Marija na 4. postaji, je srečanje doveršeno in se torej ne verši več. Sploh, ako vzamemo besedo „srečati“ v pomenu „mimo iti“, moremo na trajanje dejanja misliti le, ko govorimo n. pr. o dveh tovornih vlakih na železnici; dva človeka pa sta, če se ne vstavita, prehitro eden mimo drugega, da bi se mogli ozirati na čas, ki ga za to potrebujeta. Naša beseda „srečati“ je pomenila prvotno pač „naproti iti“ ter je bila imperfektivna, kaker hrv. „sretati“. Ko je dobila pomen „mimo iti“, pa je postala perfektivna in stara „sresti, sretem“ se je pozabila. Zraven „srečati“ imamo zdaj le še „srečavati“ ali „srečevati“ ko frequentativum; durativa nimamo,

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIX. tečaj

V Gorici, 1912.

I. zvezek.

Zaupno občevanje z Bogom.

P. A. M.*)

I. Poglavlje.

Bog hoče, da zaupno ž njim občujemo.

Neki star pesnik sicer pravi, da se ljubezen in veličanstvo slabo vjemata. Knez, kateri hoče, da bi ga podložni ljubili kot otroci, mora s častjo Gospoda združiti dobrotljivost očeta. Ako jim daje preveč čutiti svojo veljavo, ako jim kaže le gospodovavno obličje, ako jim dovoli, da se mu le sè sužniško podložnostjo bližajo, bo zbudil v njih sicer spoštovanje in strah, nikedar pa zaupanja in ljubezni. Iz tega prepričanja so mnogi vojskovodje o katerih nam pripoveduje zgodovina, da bi si pridobili vdanost svojih vojakov, odložili znamenja svojega dostojanstva, se zaupljivo mej njimi obnašali in le na to pazili, da se niso preveč ponižali. Tako nam n. pr. popisuje Cicero Pompeja, ki se je pri očitnih zborih kazal tako priljudnega, da se je

*) Po »P. J. Brucker, S. J., Die Kunst im Gott zu verkehren«. Freiburg, Herder.

zdelo, kakor bi bil on, ki je bil vzvišen nad vse kneze, sè svojo prijaznostjo enak najnižjim. To dobroto in prijaznost, katero občudujemo na nekaterih knezih, ki se odlikujejo sè svojim dorim srcem in prijaznim značajem, moramo še bolj občudovati na najvišjem Gospodu sveta. Ker on na vsaki način hoče pridobiti si naše serce in priserčno ljubezen, on ne samo dovoli, temuč močno želi, da mi z ljubeznjivo zaupljivostjo ž njim občujemo, kaker prijatelj sè svojim prijatelom, ali sin sè svojim prizanesljivim očetom, ne da bi se pregrešili zoper spoštovanje, katero smo dolžni njegovemu svetemu veličanstvu.

V resnici, ali bi nam bil mogel ta neomejeni in neskončni Gospod nebes in zemlje razodeti to svojo serčno željo bolj gotovo in prepričevalno, kaker je to vsaki čas storil? Ko bi kateri posvetni kralj odložil vsa znamenja svojega dostojanstva, oblekel obleko navadnega državljana, brez telesne straže in spremstva se do podložnih ponižal, se ž njimi za mizo vsedel, se ž njimi sprehajal in delal kaker eden izmed njih; ko bi jih imenoval svoje tovariše in brate in terpel, da tudi oni njega tako imenujejo: ali bi se mogel bolj ponižati in pokazati se bolj priljudnega? Tako je prišel kralj nebes pred devetnajst stoletji na svet in se prikazal mej ljudmi. O nezapopadljivi čudež! Videli so ga, da je skril svoje veličastvo pod revno obleko naše vmerljivosti, da je zamenjal svoj tron z jaslji, svojo večno palačo najprej s hlevcem in pozneje s hišo tesarja, da se je pridružil svojim podložnim, je ž njimi govoril, ž njimi popotoval, ž njimi za mizo sedel, jih svoje prijatele in brate imenoval ter dovolil, da so se tudi oni z enako zaupljivostjo do njega obnašali. In kako dolgo je trajalo to? Ne le nekaj ur ali nekaj dni, temuč tri in trideset let. Ali mu je to zadosti, da bi nam dopadel? Ne; ko je zapustil ta svet, je vzel seboj obleko, katero je mej nami na se vzel; vzel jo je seboj v kraljevo svojo palačo in se ne sramuje ž njo oblečen prikazati se mej svojimi dvorjani. Pa to še ni vse.

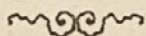
Glejte tega dobrega kralja na onih vbožnih krajih, kjer hoče prebivati do konca časov, da bi bil vedno pri nas. O nezaslišan čudež prijaznosti! Ako le po zunanjem sodimo, on ni več človek, on je le košček kruha. On ni zadovoljen le s tem, da svoje podložne obiše na njih domu, on pride v njih serce: namesto da bi ž njimi pri mizi sedel, se jim daje samega sebe v hrano. Pa tudi to še ne zadostuje njegovi veliki ljubezni. Ker

se boji, da bi nas vtegnila prestrašiti visokost najvišega veličastva, nam skuša na vse mogoče načine pokazati svojo ljubezen in vzbuditi naše zaupanje. V Salomonovih pregovorih nam govori: Moje veselje je, bivati mej človeškimi otroci. (Preg. 8, 31). Po preroku Izaiji nam obljublja, da nobena reč na svetu ne bo mogla nas izbrisati iz njegovega spomina. »Ali more mati pozabiti svojega otroka, da bi se ne vsmilila sinu svojega tele-sa« (Iz. 49, 15). Temu slovesnemu zagotovu svoje ljubezni je on pridjal še te ljubke besede: »To pravi Gospod... na persih vas bodo nosili in na kolenih vas poljubovali, kaker kedar koga mati poljubljuje.« (Iz. 66, 12, 13). Po svojem najljubšem učencu nam zaterjuje, da nas noče več imenovati hlapce, če ravno smo to po svoji natori, temuč prijatele. In kaker bi to še ne bilo zado-sti, nas sprejme za svoje otroke. »Glejte — kliče sv. evange-list Janez, »koliko ljubezen nam je oče skazal, da se otroke božje imenujemo in tudi smo.« (I. Jan. 3, 1.)

Pri evangelistu Matevžu nam celo zapoveduje, da ga ime-nujmo očeta. »Tako molite: »Oče naš, kateri si v nebesih«. (Mat. 6, 9.) Gotovo, pravi sv. Ciprijan, bi se mi ne bili nikedar upali, dati mu to zaupljivo ime, ke bi nam sam ne bil dovolil. Pa še nekaj bolj čudovitega najdemo.

On ni zadovoljen s tem, da ga imenujemo očeta, temuč hoče, da to storimo z ono priprostostjo in onim zaupanjem, ka-ker to store majhini otroci, ko prično jecljaje izgovarjati imena svojih starišev. Tako razlaga Teodoret besede sv. apostelna Pavla. »Saj niste prejeli duha sužnosti zopet v strahu, ampak prejeli ste duha posinovljenih otrok, v katerem kličemo: Aba, (Oče)«. (Rim. 8, 15). Aba, pravi, pomeni v sirskem jeziku oče, pa z onim ljubkim izrazom, z ono nežno izreko, kaker otroci izgo-varjajo. Ako nas tedaj sv. Duh spodbuja, da Boga imenujemo očeta, hoče po izreku sv. apostelna, da mi to ime izgovorimo sè serčnostjo in ljubko prostostjo otrok, ki pri nas očetu pravijo a t a. Ker nam je toraj Bog na tako različne načine razodel željo svojega serca, kako more še biti kje človek, ki misli, da mu bo bolj dopadel s plašljivo podložnostjo, kaker pa se zaup-ljivo prostostjo.

Ker nas ima za svoje prijatele in svoje otroke, ker nam do-velj, da ga kličemo sè sladkim imenom oče, mu gotovo naša zaupljivost ni zoperna, temuč zelo všeč in ljuba.

Bl. Matevž Džirdženski,

škof in spoznavavec I. reda sv. Frančiška. *)

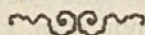
Bl. Matevž je bil rojen v mestu Džirdženti na otoku Siciliji, kamor so se bili naselili njegovi bogati stariši s Španjskega. Pobožna mati ga je v strahu božjem vzgojila; že ko deček je sveto živel; v 18. letu svoje starosti je zapustil bogastvo, časno čast in vse, kar je svet ponujal bogatemu mladeniču. Stopil je v frančiškanski red. V šole so ga poslali na Španjsko, kjer je bil tudi v mašnika posvečen. Nato so ga poklicali na Laško, kjer ga je sv. Bernardin Sijenski sprejel mej svoje pomagavce na misijonih. Bil je goreč pridigar; spreobernil je na tisoče grešnikov, mlačne je napeljal h gorečnosti; povsod je pa priporočeval češčenje presvetega imena Jezus. Verni so ga radi poslušali in znamenje presvetega imena Jezusovega dajali napisati ali vdolbsti nad vratni svojih hiš. Njegovo rojstno mesto ga je hotelo za svojega škofa in papež Evgenij IV. ga je na priprošnjo aragonskega kralja Aljfonza I. prisilil, da je sprejel škofovsko posvečenje in škofijo.

Ko škof si je prizadeval odpraviti razne gerde razvade in vpeljati pravo kerščansko življenje. Njegovi nasprotniki so ga obrekovali in celo pri papežu tožili. Papež ga je poklical k sebi v Rim, kjer se je pa tako opravičil, da ga je sv. oče za nedolžnega spoznal in mu škofijo zopet izročil. Zopet se je lotil odpravljati razvade, naletel je pa na tako nasprotovanje, da se je odpovedal škofiji in s papeževim dovoljenjem se vernil v samostan, keterega je bil dal sam sezidati. Ali predstojnik mu osorno reče: »Iz častilakomnosti ste sprejeli škofovsko čast, pa škofije niste mogli vladati. Kaj ste prišli motit naš mir; pojdite v drug samostan.« Težko je bilo škofu pri sercu, toda vdan v voljo božjo gre v drugi samostan, kjer so ga z veseljem sprejeli. V samostanu je preživel nekoliko let v samoti in v molitvi. Ko je nevarno obolel, so ga poslali v Palermo, da bi tam laglje in hitreje ozdravel, toda bolezen se je še pohujšala in sedmega februarja je sveto vmerl. Pripovedujejo, da se je v trugi na pol vzdignil in počastil presveto Rešnje Telo, ko so ga nesli v

*) L' Aureola Serafica, 28. Gennaro.

cerkvi mimo altarja, kjer je bilo shranjeno; potem se je zopet vlegel. Verni so ga vedno ko svetnika častili in pomoči prosili; papež Benedikt XIII. je to nepretergano češčenje poterdil. V frančiškanskih cerkvah se obhaja njegov praznik 28. januarija.

P. A. F.

Rože in ternje v redovnem stanu.

P. M. Š.

Tretji red sv. Frančiška ni le navadna, priprosta bratovščina, temuč je, kaker se je že tolikrat povdarjalo, resničen in pravi red v katoliški cerkvi. Življenje bratov in sester tega reda mora biti torej v resnici redovno življenje, koliker le mogoče mej svetom. Marsiketeri izmej mladih udov tretjega reda pa želi tudi dalje, v prvi (dekle morda v drugi) red sv. Frančiška, v samostan. In očetom in materam, ki so v tretjem redu, se tudi posebno priporoča, da bi keterega svojih sinov odgojili za samostan, bodisi, da ga dajo študirat, da more kedaj vstopiti v prvi red ko klerik, da postane ščasoma mašnik, ali da ga dajo učiti kakega ročnega dela, da more potem sprejet biti mej brate lajike, ki jih je tudi treba v samostanih. Da pa more človek ali v tretjem redu redovno živeti mej svetom, ali izvoliti redovno življenje v samostanu bodisi v tem ali onem redu, za to je najprej treba, poznati ugodnosti, pa tudi težave redovnega stanu, rože in ternje, ki ga čaka. Upamo torej, da bo mariskomu vstrezno, ako o teh rečeh kaj natančnejšega povemo. Deržali se bomo pri tem lepe in podučne razlage sv. Alfonsa Ligvorijanskega o dobrotah in težavah redovnega življenja, rožah in ternju redovnega stanu.

I.

Ko se je Izraelski narod otresel Faraonovega jarma in pobegnil iz Egipta, je rekel Mojzes Gospodu: »Vodnik si bil v svoji milosti ljudstvu, ki si ga odrešil, in peljal si ga v svoji moči k svojemu svetemu prebivališču«. (II. Mojz. b. 15, 13.). Nekaj sličnega se lahko reče po vsej pravici tudi o redovnih osebah. Kaker je bil v staremu zakonu Izraelski narod nasproti Egipčanom od Boga izvoljen narod, tako so v novem zakonu redovne

osebe, v primeri sè svetnimi ljudmi, izvoljenci božji. Kaker so odišli Izraelci iz Egipta, zemlje težav in suženjstva, tako zapuščajo tudi redovne osebe svet, kateri plačuje svoje sluge z nevoljo in bridkostmi. Kaker je vodil ognjeni steber Izraelce po puščavi v obljubljeni deželo, tako vodi v novem zakonu sv. Duh one odlikovane duše v redovni stan, ki ga lahko po vsej pravici primerimo obljubljeni deželi.

Redovni stan pa ni samo podoben obljubljeni deželi na svetu, temveč je podoben tudi nebeški domovini. V nebesih ni brepenenja po posvetnih dobrotah in telesnih sladkostih, tam tudi ni več lastne volje. Na tem svetu se zapirajo vsemu temu vrata z obljubami vboštva, čistosti in pokorščine.

V nebesih imajo opraviti edino sè slavo božjo.

Tako se godi tudi v redovnem stanu, kjer se opravlja vse na večo slavo božjo. Sv. Avguštín pravi o redovni osebi: »Ti slaviš Boga, ko zveršuješ samostanska opravila, bodi si ko vratar, ali ko sakristan; ti slaviš Boga ko ješ ali piješ, ko počivaš ali spiš, sploh, ti slaviš Boga sè vsem kar delaš«. — V nebesih se vživa nadalje neprestan mir, ker blaženi v nebesih nahajajo vse dobrote v Bogu; tako je tudi v redovnem stanu, kjer se ne dela drugo, ko slavi Gospoda Boga in v njemu se uživa mir, ki preseza vso blaženost in vse slasti, ki nam jih more dati ta svet. (Seveda je tako le, če se res po samostansko živi.) Po pravici pravi torej sv. Marija Magdalena Paciška, da mora redovna oseba visoko ceniti svoj stan, ker je redovni poklic največa milost, katero more Bog komu dati po sv. kerstu. Iz tega sledi, da morajo redovne osebe svoj stan više ceniti, ko vso slavo in vsa kraljestva tega sveta. »On vas varuje grehov, ketere bi morebiti storili mej svetom; zajema vas neprestano sè svetimi vajami; pomaga vam vsaki dan služiti venec slave nebeške; in po tem kratkem življenju pripravlja vam slaven prestol v večnosti«.

Nihče nam ni tako primerno opisal koristi redovnega stanu kaker sv. Bernard, ki pravi: »Ali ni to svet stan, v katerem živi človek čisteje, pade reje, vstane hitreje, hodi varneje, dobiva bolj pogostokrat roso božje milosti, počiva bolj brez skerbi, vmerje bolj zaupljivo, očisti se hitreje, in prejme obilnejše plačilo?«

Pretolmačimo nekoliko to terditev sv. Bernarda, pa primerimo jo nekoliko tudi s koristjo in dobrotami »tretjega reda« in

videli bomo, da so je tudi tretjeredniki v neki četudi manjši meri deležni.

a) »V redu živi človek čisteje«, ker se sè sakramentom sv. pokore in sè svetimi obljubami, kaker z drugim kerstom očisti grehov storjenih mej svetom. Redovnik se tudi popolniše vadi v čednostih. Sv. Tomaž Akvinski pravi namreč, da kedor natančno izveršuje redovne obljube, ta se ne bori samo proti tej ali oni strasti, vadi se ne samo v tej ali oni čednosti, temveč izkorenjuje strasti in postavlja temelj vsem čednostim. — Redovnik nadalje lahko zato čistejše živi, ker prejmlje bolj pogostokrat sv. zakramente, bere dobre knjige, je pod vodstvom svojih poglavarjev, oddaljuje se od grešnega življenja sè spolnjevanjem treh obljub: sv. vboštva, sv. čistosti in sv. pokorščine. — Vsak redovnik, kateri se zvesto derži sv. pokorščine, spolnjuje v vsem voljo božjo, pa se lahko reče, da je ves božji. Pobožni opat Gilbert veli, da najmanjša dela redovnikova presegajo v zasluženju največa dela svetnih ljudi. Sv. Bernard pa terdi, da ke bi kateri svetni človek storil četerti del tega, kar stori redovnik, bi ga imeli za svetnika.

Poglejmo zdaj glede tega tudi na »tretji red«. — Sicer je res, da obljube tretjega reda nimajo tako stroge obveze, kaker obljube v prvem ali drugem redu sv. Frančiška, tudi niso tako obsežne, vender spodbujajo človeka da živi natančniše po božjih in tudi cerkvenih zapovedih, in niso brez zasluženja. Nadalje, ali ne prijemlje tudi vsaki dober tretjerednik bolj pogostokrat sv. zakramente, kar donaša kristjanu toliko blagoslova, zlasti pogosto sv. obhajilo? Tudi njemu se priporoča marljivo branje dobrih knjig, tudi nad njim morajo čuti dobri poglavarji. Saj veli vodilo, da naj nadzornik pridno preiskuje ali spolnjujejo udje vodilo in ako keterega opomni ali mu kako zveličavno pokoro naloži, naj jo ponižno sprejme in opravi, kaker je v obljubi obetal storiti. Če je kedo res dober tretjerednik, bo tudi rad pokoren in bo natančniše spolnjeval zapovedi božje in cerkvene kaker tudi druge odredbe in svoje vodilo — kar mu bo gotovo doneslo obilo blagoslova.

b) V redu se greši ali »pade reje«, ker redovnik nima toliko grešnih zgledov in priložnosti, kaker jih je mej svetom. Verh tega pa spoznava s pomočjo vsakedanjega premišljevanja in izpraševanja vesti bolj zlobo greha; in zato se tudi bolj ogiblje grešnih priložnosti, katerih je poln svet.

Kaj pa tretjerednik? Če že ne more bežati izmej sveta in od toliko grešnih priložnosti, si jih pa lahko zelo omeji in laglje premaga. Vodilo mu veli, da naj ne zahaja v razuzdane in varne veselice, da naj tudi pridno izprašuje vsaki dan svojo vest, priporoča in nalaga mu ustmeno in premišljevavno molitev in duhovne vaje. Če vse to vestno zveršuje, pomoglo mu bo, da bo tudi on mej svetom reje padel.

c) Človek v redu »hitreje vstane«, če je bil že tako nesrečen, da je padel ali grešil, in sicer zato, ker ima v redu več dobrih zgledov, ki so mu vedno pred očmi; pa tudi zato, ker redovnika podpirajo predstojniki kot duhovni zdravniki; spodbuja ga marljivost dobrih bratov. Razen tega ima redovnik vedno priložnost spovedati se in združiti se z Jezusom v presv. aljtar-skem zakramentu.

Tudi tretjeredovnika spodbujajo razni nagibi, da hitreje vstane, če je pal.

d) Redovnik »hodi varneje«, t. j. obnaša se opreznije, ker nad njim čuje več skerbnihi oči; če kaj pogreši, se ga hitro opomni. Mej svetom storjeni grehi ga učijo, da je treba oprežno hoditi po potu zveličanja. Že misel da zahteva njegov sveti stan od njega večo popolnost in svetost, ga opominja, da je previden v svojem obnašanju.

Tudi tretjerednik si mora misliti, da gledajo na njega ne samo poglavarji in sobratje, ampak tudi drugi ljudje, ki opazijo prej na njem pomanjkanje, kaker na drugih in po pravici si mislijo, da mora biti bolji od drugih ljudi, kaker gotovo tudi sam dobro ve. Vse to ga dela opreznjšega.

e) Redovnik »dobiva bolj pogosto« roso božje milosti« deloma zato, ker je bolj pripravljen prejemati milosti božje; deloma zato, ker jih zna bolje hraniti, deloma pa tudi, ker v resnici skuša, da je Bog proti njemu radodarniši, ker je ravno zavoljo njega vse zapustil. Koliko notranjih tolažeb in razsvetljenj dobiva redovna oseba od Boga pri premišljevanju, pri sv. obhajilu, pri duhovnem branju, pri molitvi, pri obiskovanju presv. R. Telesa in pred sv. križem! Redovne osebe so podobne rastlinam v rodovitni zemlji, ketere neprenehoma napaja nebeška rosa.

Ta resnica mora spodbujati tudi tretjerednike, da se čim bolj pridno poslužujejo teh sredstev. Se ve da cerkve in duhovnih bukev nimajo pri rokah kaker samostanci in toliko časa

dostikrat ne za premišljevanje, vendar pa dobra volja in marljivost mnogo doseže.

f) Redovnik tudi »počiva bolj brez skerbi«, ker se je osvobodil od posvetnih skerbi in si tako z obljubo vboštva pridobii mir. Marljiva skerb predstojnikova ga rešuje lastnih skerbi. Dušni mir pa preseza blage vseh dobrot na svetu. Redovniki, ki živijo po pravilih svojega reda so v svojih celicah zadovoljniji in mirniši, kaker vsi posvetni velikaši in bogataši.

Tretji red obrodi človeku tudi več notranjega miru in zadovoljnosti, kaker jo imajo drugi ljudje; to občuti človek, če ga tudi drugi prezirajo in zasmehujejo.

g) V samostanu »se vmerje bolj zaupljivo« zavoljo dobrih del storjenih v svetem stanu. Iz celice ni težak vstop v nebesa. Mnogi pomišljajo, ali bi vstopili v samostan, pa boje se, da se ne bi morebiti potem kesali. Ali jaz želim, pravi sv. Aljfonz, da naj bi vsaki človek pri zbiranju stanu pomislil ne na čas življenja, temveč na konec življenja, na svojo smertno uro, od katere je odvisno ali večno zveličanje, ali večno pogubljenje, in tedaj naj se vpraša, kje se nadeja zadovoljniše umreti, ali v posvetni hiši, okrožen od posvetnih ljudi, v skerbi za svojo družino in vznemirjen od svoje vesti, ali pa v hiši božji, okrožen od redovnih sobratov ali sester, ki govorijo umirajočemu samo o božjih rečeh, ki za njega molijo in skerbe, ga lepo pripravijo na pot v večnost? Zveličar je obljubil večno kraljestvo onim, ki iz ljubezni do njega zapustijo svojo hišo, svoje premoženje in svojo rodovino.

Ali ne tolaži tudi tretjerednika na smertno uro misel, da je ud velike družbe sv. Frančiška, da je deležen njenih dobrot in zaslug, da ga bratje in sestre tudi po smerti ne bodo zapustili?

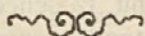
h) Redovnik »se očisti hitreje«, deloma zato, ker je redovniško življenje nepretrgana pokora za grehe; deloma pa zato, ker mu sobratje po smerti pomagajo s svojimi molitvami, z odpustki in z daritvijo sv. maše, katerih se obilo daruje tako za posamezne sobrate, kaker tudi skupno za pokojne redovnike.

Tolažljivo je tudi za tretjerednike, da so v tesnejši zvezi s svojimi duhovnimi brati in sestrami, da se jih ti v molitvah spominjajo in več ali manj tudi z daritvijo sv. maše, ki se ali posamezno daruje za pokojnega, ali pa skupno za žive in mertve sobrate, za kar se gotovo v vseh skupščinah skerbi.

i) Slednjič dobi redovnik »obilniše plačilo«, ker si je v samostanu nabral več zaslug, kaker je to mej svetom mogoče, ker je premagal svet in pekel, in verhu tega ima vsako njegovo delo večo ceno, ker je storjeno iz obljube.

Tudi tretjerednika čaka v nebesih, če ne toliko, vender pa obilniše plačilo, kaker druge verne mej svetom, ker si je sè svojim zvestim spolnjevanjem vodila gotovo več zaslužil kaker drugi.

Te koristi redovnega življenja so pač pripravne vterditi nagnjenje do svetejšega življenja v samostanu, ali vsaj v tretjem redu. Vender pa mora vsakedo pomisliti, da so navadno »rože mej ternjem« in o tem v drugem odstavku.

Življenje bl. Krišpina,

brata lajika prvega reda sv. Frančiška, družine kapucinske.

P. S. Z.

Vvod.

Letos smo se namenili natančniše opisati nekega božjega služabnika, ki ga ni odlikovalo ne imenitno rojstvo, ne velika učenost, ne visok poklic ali kako izredno javno delovanje, ampak edino globoka resnična pobožnost. Videli bomo otroka preproste delavske rodovine, gledali ga ko dečka na črevljarskem stolcu, sledili mu v samostanu, kjer se je pri nizkih vsagdanjih opravilih, bodisi v kuhinji, ali na vertu, ali pri bolnikih, ali na biri miloščine za samostan, povsod izkazal redovnika po volji božji. Pri vsem tem je bil pa vedno vesel, tako da so mu pridejali ime »veseli svetnik.« Odlikoval se je v vseh čednostih, najbolj visoko se je pa vspel v češčenju preblazene device Marije.

Rojstvo in mladostna leta.

Blaženi Krišpin je bil rojen 13. novembra leta 1668. v Viterbu na Laškem. Oče, Ubaldo Fijoreti, in mati Marcija, sta bila nizkega stanu, priprosta delavca, pa oba pobožna, bogaboječa in zato tudi splošno spoštovana pri ljudeh.

Drugi dan po rojstvu je bilo dete kerščeno. V spomin na starega očeta so mu dali ime Peter.

Mladi Peter je že zgodaj razodeval bistrega duha, zelo dober spomin, odkritoserčen, ljubezniv značaj in veselo neprikrito živahnost, kar dela otroka zelo prikupljivega. Dobra roditelja sta sinčka skerbno učila z besedo, še bolj pa z lepim zgledom. V dobrih tleh mlada rastlina hitro poganja, cvete in sad rodi. Peter je tudi že v teh letih kazal nagnanje do čednosti. Zgled starišev je k temu pripomogel. Čeravno vesele in živahne narave, vender ni bil prepirljiv. Rajši se je vdal drugim, kaker bi bil termasto zahteval to svoje. Zato so ga mladi tovariši radi videli mej seboj.

Marsikdo bi si štel v nesrečo, ke bi bil rojen v nizkem stanu, ker ceni človeka samo po zunanji imenitnosti. Za našega Petra je bila pa ravno delavska hiša velik blagoslov. V nji se je učil delati in moliti, slušati in nedolžno živeti, kar človeka višje povzdiguje, ko vsi nečimerni plemski naslovi. Neka sorodnica je Petra pogosto opazovala in je nazadnje rekla njegovi materi: »Ta otrok ti ne bo nikoli žalosti delal.« Marcija je poznala svoje dete. Vsadila mu je že zgodaj v serce ljubezen do Marije. Komaj jo je malo razumel, že ga je učila izgovarjati Marijino ime in klicati jo na pomoč prav pogosto: »Pomagaj mi, o devica Marija.«

Pa skerbni materi to še ni bilo dovolj. Ko je bil Peter pet ali šest let star in je prišel praznik Marijinega oznanjenja, je peljala svoje ljubljeno dete za roko v svetišče Marijino pred podobo imenovano »na hrastu,« kjer je bila božja pot, kako miljo daleč od Viterba. Pobožna mati se verže pred podobo na kolena, Peter stori tudi tako in oba sta nekaj časa molila. Nato Marcija vstane in govori na podobo kazaje svojemu sinu: »Ali jo vidiš, moje ljubo dete, ali jo vidiš? Ta tukaj je tvoja mati; ravnokar sem te nji podarila in za vedno posvetila. Dobro si zapomni: za zmirom! Ljubi jo vedno iz vsega serca ko svojo mater, časti jo ko svojo gospo!«

Ta posvetitev je na mladega Petra silno vplivala za celo življenje. Kederkoli je zagledal kako Marijino podobo, je pozdravil nebeško kraljico z besedami: mati in gospa. To pa niso bile prazne besede, kaker bomo spoznali v nadaljnem popisovanju njegovega življenja.

Že ko otrok je opravljal Mariji v čast vsaki dan razne molitve, pozneje se je pred njenimi prazniki ostro postil. Marija mu je pa tudi poplačevala to ljubezen.

Okoli devet let star je v družbi tovarišev opazil v bližnjem vertu na bogato obloženo hruško prislonjeno lestvico. Hitro porabijo priložnost in zlezejo gori. Veja, na katero je bila lestvica operta, se pa pod njihovo težo zlomi; vsi padejo doli. Eden od njih si zlomi nogo, druga dva odneso vsa potolčena na dom, le Peter je ostal zdrav. V tem, ko je padel, je zaklical na pomoč Marijo in rešen je bil.

Nekoliko pozneje ga je pohodil mlad konj, ki se je splašil in naletel na Petra pred hišo stoječega. Vsi so mislili, da je otrok zelo poškodovan, pa kako so se začudili, ko je vstal popolnoma nepoškodovan. Peter je o teh dogodkih v poznejšem življenju rad pripovedoval; zaterjeval je, da ga je Marija rešila.

Kjer pa požene korenine ena čednost, tam se prikazujejo na dan tudi druge. Z ljubeznijo do molitve je Peter združil mrtvenje in spokorna dela. Ko je premišljeval Jezusovo terpljenje ni mogel drugače, kaker da se je bičal. Ker mu pa to ne bi bilo dovoljeno, če bi bili drugi vedeli, je opravljal bičanje po noči. Seveda berž ko je mati za to zvedela, mu je prepovedala in Peter je slušal ko pokoren otrok.

Ponižnost mu je bila ljuba, da ni mogel slišati nobene pohvale. Njegova mati je šla večkrat v samostan k sv. Rozi, kjer je dobivala razna ročna dela, zlasti šivanje. Pogosto je vzela Petra sè saboj. Sestre so Petra rade imele ter se ž njim po otroško pogovarjale. Nekaj časa je bil pri njih; če se je pa mati delj časa mudila v samostanu, je šel Peter navadno k grobu sv. Roze molit, potem se je pa vernil k materi. Nekega dne so ga sestre v kapelici skrivaj opazovale; njegova pobožnost jim je zelo dopadla. Ko se je povernil iz kapelice, so ga začele hvaliti: »O to je naš mali svetnik; od sedaj ti ne bomo več rekle Peterček, ampak »dobri Peterček.« To je njegovo ponižnost globoko ranilo. Začel je jokati in ni spregovoril nobene besede več.

Ker pa pobožnost najlepše vspeva v samoti, zato se je Peter vedno bolj oddaljeval od sveta. Več ga ni bilo videti na ulici ali mej tovariši. Le na praznik sv. Roze se je z materjo vdeležil procesije, v kateri so slovesno nosili kip te svetnice po mestu. To je bil zanj eden najlepših praznikov v letu.

Dnevni red pobožnost zelo pospešuje, saj je znan izrek: »Derži se reda in red bo tebe deržal.« Peter si je že v teh letih določil dnevni red.

Zelo zgodaj je vstajal, potem je hodil v razne cerkve k sv. maši streč. Hodil je pa v več cerkva zato, da nihče ni opazil, koliko časa je v cerkvi. Skrival je svojo gorečnost, da ni škode terpela ponižnost. Če ni imel priložnosti streči mašniku pri altariju, je bil pa pri sv. maši in molil, ali pa pomagal zakristanu in vse to s toliko vnemo, da je bil pogosto po sedem ur v teh poslih in je na jed popolnoma pozabil.

Plačila za ta bogoslužna dela ni maral. Neka plemenita gospa je l. 1679. — tedaj je imel Peter 9 let — prevzela za praznik rožnega venca vse stroške v svetišču Marijine podobe »na hrastu.« Peter je celo dopoldne stregel pri sv. mašah. Ko mu je hotel služabnik one gospe dati plačilo, se je branil in ni ničesar vzel, češ da mu je že njegova gospa povernila. Služabnik je mislil, da mu je gospa sama kaj dala in ni več silil s plačilom. Ko je pa zvečer zvedel, da Peter ni ničesar dobil, ga je poklical in mu očital laž. Peter pa pravi: »Nisem lagal.« »Saj si rekel, da ti je gospa plačala,« mu odverne služabnik. »Da, da,« pravi Peter, »pa ne vaša, ampak moja gospa, nebeška kraljica.« Ko so s plačilom vanj silili, ga niso mogli pregovoriti, da bi bil kaj sprejel.

Tako je Peter v zgodnjih letih preživel dopoldne. Popoldne je doma pomagal pri raznih opravilih. Če je bil pa prost, je hodil k nekemu pobožnemu redovniku v karmelitski samostan učiti se brati in pisati. Čas kar mu ga je še preostajalo, je porabil za molitev in pobožne vaje.

Po doveršenem desetem letu so poslali stariši na botra svet Petra v mali jezuitski zavod v Viterbu, da je obiskoval šolo za začetnike. Pridnost in pazljivost pa mu je pomagala, da so ga kmalu posadili mej stareje učence v višji razred. Vsi so ga tam radi imeli; učitelji zavoljo marljivosti, učenci vsled preprostosti, skromnosti in krotkosti.

Pri vsi tej pridnosti za učenje pa ni zanemarjal napredovanja v pobožnosti. Še celo bolj si je prizadeval za to, kaker za ono. Po šoli je hitel navadno v cerkev molit in snažiti in lepšati altarje. To je bilo zanj najprijetniše razvedrilo.

Nekega dne se mu je mej delom v cerkvi pripetila nesreča. Ko je v cerkev prišel, je položil svoje knjige na klop in se lotil

dela. Ves zamišljen v svoje opravilo ni opazil, da mu je mej tem neki poreden deček knjige zmeknil in odnesel. Ko je delo opravil, gre po nje, pa jih ne najde nikjer. Jokaje gre k altarju sv. Antona in ga v otroški priprostosti prosi: »Ljubi sv. Anton! Videl si, da me je nekdo okradel, ko sem v zakristiji delal tebi v čast. Pomagaj mi, da knjige nazaj dobim!« — Ko je mladi tat domov prišel, se ga je lotila merzlica. Skesal se je greha v strahu pred smertjo, razodel materi, kaj je storil, in Peter je še tisti dan knjige nazaj dobil.

Peter je doveršil vse razrede začetnih šol. Stariši bi ga bili najberže radi dali v latinske šole, pa niso imeli pomočkov. Zato so se odločili, da pojde Peter črevljarstva se učiti k stricu Frančišku, ki je bil že obljubil, da ga rad sprejme. Peter se pa tudi ni branil iti, ker je bila to volja starišev in je strica poznal, da je sicer strog mož, pa dober kristijan, ki ga v pobožnosti ne bo oviral. Šel je torej k stricu in se kmalu sè svojo pridnostjo tako prikupil, da mu je ta vsako soboto dajal znesek denarja. S tem je hodil Peter v nedeljo zjutraj na terg k tistim, ki so prodajali cvetlice. »Tukaj imate denar, je dejal, meni pa dajte najlepših cvetlic, nesel jih bom zelo plemeniti gospe.« In hitel je s cvetlicami v cerkev, ter jih izročil zakristanu, naj jih postavi na Marijin altar, kjer je potem po več ur pri sv. mašah stregel.

Telesno je bil Peter slaboten in bledoličen. Strica, ki je Petra v resnici zelo ljubil, je začelo skrbeti, zakaj ne raste in ne postaja močnejši. Vedel je za njegove poste in spokorna dela in zdelo se mu je, da je to krivo njegove slabosti. Sklenil je temu konec storiti.

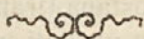
Neko soboto stopi k svojemu bratu Ubaljdu, Petrovemu očetu, in ga terdo prime, še bolj pa mater Marcijo. V svoji ljubezni do Petra ne zbira besed. »Marcija, pravi, vzgajati znaš kokoši, otrok pa ne. Ali ne vidiš, da Peter ne more rasti, ker premalo je? Za naprej ne pustim, da bi se postil ob sobotah in pred prazniki, razen keder je to zapovedano, saj Bog noče, da bi bili ljudje kilavi in piškavi, ampak hoče, da bi bili krepki in dobri kristjani.«

Po teh besedah ježno otide in se huduje nad »prenapeto« pobožnostjo. Še tisto soboto zahteva boljšo večerjo in Peter mora jesti in piti ž njim. Tudi nadalje je hotel, da je Peter ž njim obedoval, večerjal in tudi južinal. Peter je slušal in jedel, kaker

je bilo vkazano. Toda rasel ni nič bolj ko preje, ko se je postil; po zunanje je bil pa še slabši in bolehniji, kljub obilniši jedi in dijači. Stric spozna svojo zmoto in pravi čez delj časa Marciji: »Pa naj se Peter zopet posti; saj je bolje, da imamo izstradane svetnika, ko rejenega mladeniča brez strahu božjega.«

Peter se je zopet začel postiti, kaker se je poprej. Bog mu je dal milost, da mu post ni prav nič škodoval, ampak se je s časom vedno bolj krepil in močnejši prihajal. Tako je dosegel začetek svojega petindvajsetega leta, ko ga je Bog poklical na novo pot življenja.

(Dalje prih.)

Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška.

P. A. F.

Vvod.

Sv. Frančišek Serafinski ali Asiški je po svojem spreobrnjenju ves gorel za čast božjo in zveličanje nevmerljivih duš. S papeževim dovoljenjem je sè vso gorečnostjo pridigal pokoro po mestih, tergih in vaseh; in njegova beseda in njegovo spokorno življenje je poslušavce tako prešinjalo, da so bili pripravljeni zapustiti bogastvo, časti, zložno življenje in razveseljevanje ter živeti po njegovem nauku in zgledu, da si skoro zagotove svoje zveličanje. Tako se je začelo društvo ali red naj prej za moške; imenujemo ga prvi red sv. Frančiška. Tri leta potem (1212) se je ustanovil drugi red za ženske; prva je bila sv. Klara in po nji se imenujejo redovnice drugega reda klarise. Naposled je sv. Frančišek leta 1221. ustanovil tretji red za moške in ženske, ki so ostali mej svetom v svojem stanu. Tem je dal vodilo, kako naj mej svetom živijo, da se bodo zveličali. To vodilo sta papeža Nikolaj IV. in Leon XIII. času primerno prenaredila in olajšala. In to spremenjeno vodilo tretjega reda hočemo letos v vprašanjih in odgovorih priproste razložiti.

Vodilo

udov tretjega reda frančiškanskega,
ki se imenuje svetovni.

Poglavje I.

O sprejemu, poskušnji in obljubi.

Vprašanje. Kaj treba, da duhovnik postavno in veljavno vpelje samostojno podružnico tretjega reda?

Odgovor. Duhovnik, ki želi v svoji cerkvi vpeljati samostojno podružnico, mora biti 1) sam tretjerednik. 2) Prosi predstojnika bližnjega samostana (frančiškanskega, kapucinskega ali minoriškega) pravico vpeljati tretji red. 3) Prosi svojega škofa dovoljenja. 4) Podružnico vpelje po obredniku tretjega reda.

Vprašanje. Kake pravice ima duhovnik voditelj samostojne podružnice 3. reda?

Odgovor. Ima pravico 1) voditi svojo podružnico; 2) sprejemati nove ude; 3) sprejemati njihove svete obljube; 4) imeti mesečne shode; 5) zbranim udom javno v cerkvi ob določenih dneh dajati vesoljno odvezo in papežev blagoslov; 6) posameznim udom polajšati kak predpis v vodilu; 7) rabiti fračiškanski (kapucinski, minoriški, od katerih je prejel pravico ustanoviti podružnico) brevir z misalom, keder hoče, in v Confiteor pristavljati: »beato Patri nostro Francisco« pred »et omnibus Sanctis« ...

Vprašanje. Kakšne dolžnosti ima voditelj samostojne podružnice?

Odgovor. Dolžan je 1) sprejemati v 3. red, sprejemati obljube, nevredne izbrisati iz reda; 2) imeti mesečne pridige; 3) deliti vesoljno odvezo in papežev blagoslov; 4) imeti duhovne vaje; 5) prositi predstojnika bližnjega samostana (ki mu je podelil pravico vpeljati tretji red), da mu pošlje patra oglednika (visitorja) v določenem času; 6) vsako leto n. pr. proti koncu septembra poslati bližnjemu samostanu imena onih, ki so bili n. pr. od 1. oktobra 1911. do 1. oktobra 1912. sprejeti, ki so obljube naredili, vmerli, ali izstopili; tudi naznaniti, koliko ima podružnica udov, da more samostanski predstojnik to sporočiti svojemu predstojniku (provincijalu), ta pa v Rim; 7) zapisovati v posebni knjigi dohodke in stroške svoje podružnice;

8) sporočiti imena vmerlih udov, da se naznanijo v redovnem časopisu.

Vprašanje. Kaj je odvisna podružnica tretjega reda?

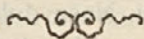
Odgovor. Odvisna ali nesamostojna podružnica je blizu kakega samostana; ima sicer potrebno število udov (vsaj dvajset), svojega predstojnika (predstojnico) in druge službe, nima pa posebnega voditelja, temuč prihaja pater iz samostana. Ako prosi duhovnik takega kraja provincijalja ali samostanskega predstojnika pooblastila, se mu bo rado dalo, tudi ako ni tretjerednik, da sme sprejemati v tretji red in obljube na koncu leta poskušnje. Imena sprejetih v red, in imena tistih, ki so sveto obljubo naredili, pošlje v primernem času bližnjemu samostanu, da jih tam v zapisnik vpišejo.

Besede §. 1. Sprejeti se smejo le taki, ki so dopolnili štirinajsto leto, ki so lepega obnašanja, miroljubni in zlasti terdni v sveti katoliški veri in v podložnosti do rimske cerkve in apostoljskega sedeža.

Vprašanje. Gdo sme postavno in veljavno sprejemati v 3. red?

Odgovor. Papež za ves svet, verhovni predstojnik (generalni minister) frančiškanskega, kapucinskega, minoriškega in 3. samostanskega reda, provincijalji v svojih okrajih, samostanski predstojnik, voditelj in oglednik v svoji skupščini, in tisti duhovniki, ki so zato pooblašteni.

(Dalje prih.)

Vera in veda.

P. B. R.

Prerok Daniel pripoveduje, da se je kralj Nabuhodonozor enkrat sprehajal po strehi svoje palače ter vžival krasni razgled nad mestom Babilonom, ki se je pred njim razprostiral. Ko je gledal neštevilne lepe stavbe, ki so bile zgrajene za časa njegovega vladanja, se je prevzel v svojem sercu, pozabil je, da je še eden nad njim, kralj vseh kraljev večni Bog, ter je spregovoril nečimerne besede: »Ni li to veliki Babilon, ki sem

ga jaz sezidal za kraljevi dom v moči svoje mogočnosti in v slavo svoje časti?» (Dan. 4. 27.) Ker je po Danielu podučen poznal pravega, vsemogočnega Boga, ker je bil sam priča čudežnih njegovih del, ki jih je veršil Daniel, klicajoč ime pravega Boga, so bile te Nabuhodonozorjeve besede veliko žaljenje božje, nekako roganje pravemu Bogu. Zelo huda kazen ga je dohitela.

Kaker se je napihoval babilonski kralj na ravni strehi svoje palače pri pogledu na velikansko svoje prestolno mesto, tako so napihuje današnji moderni človeški duh pri pogledu na čudovita dela, ki jih je izveršil. Od napuha omamljen gleda na železnice, na velike parnike, na neštetilne tvornice, na zrakoplove, na neštete stroje, ki jih žene para ali elektrika. Zaljubljen sam v sebe in obožujoč svojo iznajdljivost prešerno in bahato kliče, kaker je klical stari Nabuhodonozor: vse to sem jaz izumel, vse mi je pokorno, vse moči mi morajo služiti, jaz sem gospod sveta, družega ne pripoznam.

Napredku naše dobe na vseh različnih poljih vsa čast in vse pripoznanje! Ne tajimo ga. Vprašamo pa, kedo je pravzaprav oče vsega tega napredka, ki je po pravici tako ponosen nanj duh našega časa. Nihče drugi ne, kaker veda, nevmorno znanstveno raziskovanje. Če je ketera doba, ki se v nji prav posebno očitno kaže resničnost besede slavnega Bakona Verulamskega: »v e d a j e m o č,« in ki zna sebi v prid obračati to resnico, je to gotovo naša doba. Da, veda, ki si jo je pridobil duh človeški, leta ga je vsposobila, da more razpolagati z raznimi naravnimi močmi in silami. Naša doba je doba, ki v njej veda slavi svoje zmage. Lehko umljivo je, da ni v dobi, ki si je izbrala vedo takorekoč za svoj program, nobena obtožba nevarnejša od tožbe: ta ali oni, kedorkoli že, je nasprotnik in sicer prav načelen nasprotnik vede in znanstvenega raziskovanja. Prav posebno nevarna bi bila taka, seveda vtemeljena obtožba kaki napravi, vstanovi, ki sama o sebi terdi, da je po božji naredbi voditeljica človeštva.

Če so ti, cenjeni bravec, le nekoliko znane naše časovne razmere, potem veš, da ga ni bolj priljubljenega očitanja nasprotnikov cerkve katoliške in kerščanstva sploh od očitanja: katoliška cerkev je sovražnica ali vsaj ovira vede in znanstvenega raziskovanja. Ni ga skoro večjega sestanka raznover-

stnih ljudi, ki se imajo za naprednjake, naj se že kličejo prostozidarji, liberaljci ali socijalni demokrati, ki se ne bi na njem ponavljala ta pesem: katoliška cerkev je sovražnica ali vsaj ovira vede in znanstvenega raziskovanja, vera in veda si nasprotujeta.

Ali je pa to očitanje tudi vtemeljeno, to je treba pač vestno in natančno preiskati.

Najprej odgovorimo na par važnih vprašanj.

Ali je človeško mišljenje sploh prosto, ali ni na nobene postavice vezano?

Nikaker ni prosto naše mišljenje, kajpada, pametno, razumno mišljenje. Vezano je na predmet, ki se ž njim bavimo, vezano je pa dalje tudi na zakone mišljenja. Na predmet je vezano mišljenje. Ke bi terdil kedo sklicujoč se na prostost mišljenja, da so zamorci v Afriki zeleni, ali, da je sneg črn, ali, da je bil Napoleon indijanski poglavar, vsi bi ga imeli za zmešanega človeka. Mišljenje se mora tedaj z resničnostjo predmeta vjemati.

Dalje mora mišljenje pokorno biti gotovim zakonom. Kaker ima n. pr. matematika (računstvo) svoje zakone, ki so spoznani tako za resnične, da prav nobenega dokazovanja ne potrebujejo, n. pr.: celota je več kaker posamezni deli, tako ima tudi mišljenje svoje zakone, ki je nanje vezano.

Še eno vprašanje! Ali je vera res nekaj človeka nevrednega? Vero, se dandanašnji večkrat bere in čuje, imajo le bojazljivi ljudje. Kedor veruje, govore nasprotniki, se odpove najbolj odličnemu daru, ki ga ima: spoznavanju po svoji lastni pameti. — Kaj je na to odgovoriti?

Duh človeški je res nenasitljiv v svoji vedoželjnosti. Ni zadovoljen s poveršnim poznanjem kake reči, temuč želi priti vsaki reči do dna, ni mu dosti, da ve: ta ali ona stvar je tu, hoče vedeti, zakaj je tu, kakšna je, zakaj je taka?

Kjer in kedar je mogoče priti reči res do dna, tam naj človeški duh le gospodari, kaker mu drago. Vprašanje pa je, ali se da vsaki reči priti do dna, vprašanje je, ali ni razun spoznavanja po lastni pameti nobene druge verste spoznanja.

Splošno pripoznano je, da se premnogim rečem ne more priti do dna, še naravnim ne, veliko manj nadnaravnim. Ravno tako splošno pripoznano je dalje tudi to, da imamo poleg neposrednega spoznanja po lastnem razumu še drugo — posredno

spoznanje, ki pridemo do njega po verodostojnih pričah, nekaj imamo za resnico, česar sicer sami ne spoznamo, ne sprevidimo, pa se popolnoma zanesemo na verodostojnost letih, ki so nam dotično reč sporočili. Te verste spoznanje je ravno vera — in te verste spoznanje naj bi bilo razumnega človeka nevredno!?

Ke bi to obveljalo, kam pridemo? Potem bi imel popolnoma prav n. pr. zamorec v vroči Afriki, ki nima nobenega zapopadka o snegu in ledu, ke bi imel za lažnjivca evropejca, ki bi mu pripovedoval o merzlem letnem času v svoji domovini, o času, ko postane voda terda tvarina, ki jo je mogoče v kosih prenašati, kamer komu ljubo.

Dalje! Koliko ljudi pa je naravoslovcev, zvezdoznancev, zgodovinarjev, preiskovavcev daljnih dežel. Prav malo jih je. Velika večina je torej primorana verovati, kar leti naznanijo kosad svojega preiskovanja. Ke bi bila vera nekaj razumnega človeka nevrednega, bi imeli vsi ti pravico, celo dolžnost, nad vsem tem, kar je znanost dognala, dvojiti, vse to zavreči.

Torej je na vsakem polju, kjer ni strokovnjak, človek navezan na avktoriteto (veljavo) ali verodostojnost drugih. to se pravi po domače: *verovati mora*.

Če v vseh vedah to velja, in nihče nima nič proti temu, zakaj naj bi bile izključene edinole verske resnice, ki — dobro pomnimo — prav posebno presegajo znanstveno obzorje vsacega, še tako učenega in nadarjenega človeka, ki jih popolnoma sprevideti nihče ne more. Verske resnice so namreč čeznatorne resnice, radi tega pa nikaker ne zopernatorne, nasprotno zdravi pameti. Ako jih popolnoma ne umemo, niso radi tega neresnične — le naš razum je prešibek, da bi jih mogel zapopasti; kaker bi ostale n. pr. barve ravno tako lepe, kaker so v resnici, luč krasna, kaker je, ke bi tudi vsi slepi vbožci terdili, da barev in luči ni.

Nasprotniki venomer vpijejo, da mora žertvovati katoličan svoj razum, ako se vkloni verskim resnicam. Pa to ni res. — Podrediti mora svoj razum verskim resnicam, ker je človeški razum, kaker rečeno, preslaboten, da bi jih mogel sprevideti. Kolikerle moč daleč prodreti v verske resnice z bistrostjo razuma pa ni prepovedano, temuč hvalevredno.

In še to vpoštevaj, ljubi bravec! Verske resnice so čeznatorne, se tičejo nadnaravnih predmetov, vsa svetna znanost je

pa natorna, se tiče naravnih predmetov — potemtakem mej svetno, natorno znanostjo in nadnatorno ne more priti do pravega nesoglasja, ker ima vsaka odločeno drugo polje v obdelovanje; napačno je torej mnenje, da bi bilo znanstveno raziskovanje v nasprotju z vero v verske resnice. Koliko mož je, ki so prave zvezde mej znanstvenimi raziskovavci, dasiravno so bili in so še dobri katoličani, ki verujejo v vse verske resnice.

Po vsem tem ti mora biti jasno, da človeško mišljenje sploh ni popolnoma prosto; vezano je na predmet, ki se ga tiče, in na zakone mišljenja. Vera ni nekaj razumnega človeka nevrednega — razumen človek ničesar ne zgubi na svoji časti, če vkloni svoj razum verskim resnicam, ki presegajo vsak človeški razum; to je kratek zapopadek vsega, kar si do sedaj slišal.

Poglejva pa sedaj še, kaj pravi sv. cerkev sama o veri in o vedi, ki si jo je pridobil človek s čudovitim darom božjim, sè svojo pametjo in razumom.

Vatikanski cerkveni zbor je izdal sledečo določbo: »Akoravno je vera nad pametjo, vender ne more nikedar nastati pravo nasprotstvo mej vero in pametjo, ker je taisti Bog položil v človeškega duha pamet, ki skrivnosti razodeva in vero vliva, Bog pa si ne more sam nasproten biti, resnica resnici ne more nasprotovati. Krivo dozdevanje tacega nasprotstva izvira od tod, ker se verske resnice ne umevajo in ne razlagajo v smislu cerkve, ali ker se imajo izmišljotine in mnenja za nekaj, kar naj bi razum narekoval. Zato izjavljamo, da je povsem napačna vsaka terditev, ki nasprotuje resnici razsvetljene vere. In ne samo si ne moreta biti nasprotni vera in pamet, temuč se podpirata druga drugo, tako, da prava pamet temelje vere dokaže, od lete razsvetljena, pospešuje znanstvo o božjih rečeh, nasprotno pa vera oprostí in obvaruje pamet zmot in jo obogati z marisikaterim spoznanjem.« (III. sess., IV. cap.)

Sv. cerkev po lastni slovesni izjavi torej ni nasprotnica prave vede, se veseli napredka v pravi vedi, ne nasprotuje znanstvenemu raziskovanju, izjavlja, da si prava veda in vera ne nasprotujeta.

Poglejva zdaj, dragi bravec, kaj pravi zgodovina o terditvi nasprotnikov cerkve, da sta si veda in vera načelno nasprotni.

Ke bi bila ta terditev resnična, potem se ne bi smel nikedar noben katoličan, noben duhovnik, noben posveten človek vkvarjati z vedo. In ke bi se bil vkvarjal, bi bila morala cerkev zaklicati: »stoj! tega ne smeš! to ti je prepovedano!«

Kaj pravi torej zgodovina? Zgodovina pravi, da je prišlo kerščanstvo takoj v prvih časih svojega obstanka v dotiko s tedanjo pogansko vedo. Ali so se morda na vso moč izogibali kristijani prvih časov, zlasti apostoljski očetje, stari cerkveni pisavci in branitelji Kristusove vere najmanjšega stika s pagansko vedo? Ravno nasprotno! Kaker so stavili kristijani po končanih preganjanjih svoje cerkve na mestu starih paganskih tempeljnov, (n. pr.: sta. Maria sopra Minerva), tako so postopali tudi glede paganske vede. Vedo so prepojili s kerščanskim duhom ter so jo imeli za pomočnico pri znanstvenem razpeljanju kerščanskih resnic. Sv. cerkev potemtakem še v prvih stoletjih svojega obstanka ni bila nasprotnica vede. Ne le to, sv. cerkev je bila od prvih časov nadalje pospeševavka vede, skozi cela stoletja nje edina nositeljica in gojiteljica. Komu pa se ina človeštvo zahvaliti, da sploh kaj ve o gerški in rimski starodavnosti? Kedo je ohranil stare spise in knjige? Zaničevani menihi, razkričani ko vsaki vedi vedno sovražni, menihi srednjega veka, ti so stare knjige in spise prepisali in z novimi natančnimi posnetki starih listin obogatili svoje knjižnice. Koliko vseučiliščnih in drugih znamenitih knjižnic je, ki imajo svojo znamenitost zahvaliti največ knjigam, naropanim po raznih samostanskih knjižnicah!

Pomni dalje, da se je dosti vseučilišč vstanovilo v »temnem srednjem veku,« ko je — kaker nasprotniki cerkve tolikokrat vpijejo — črna noč tlačila človeškega duha; vstanoviteli letih pa so bili papeži in škofje, najvišji zastopniki cerkve, ki bi bili morali biti po mnenju nasprotnikov poglavitna ovira vede.

Da cerkev ni nasprotnica vede, in da mej pravo znanostjo in vero ni nasprotstva, dokazuje to, da imamo vse čase, tudi naše, dosti prepričanih, odličnih kerščanskih učenjakov, povsod pripoznanih veličin na znanstvenem polju. Da, celo mej učenimi prirodoslovci jih je dosti več vernih kaker nevernih!

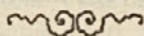
Učeni prirodoslovec Dr. Dennert*) je izdal, ni dolgo tega, spis z naslovom: *Vera naravoslovcev*. V tem spisu navaja vse

*) Dr. Dannert, *Die Religion der Naturforscher*. (5. Auflage, Berlin 1901. Buchh. der Berliner Stadtmission.

znamenite učenjake, ki so se bavili od starih časov do današnjih s prirodoznanstvom; našteje jih 300 in presoja iz njih spisov, iz vsega njih dejanja in nehanja, koliko mej njimi jih je bilo vernih, koliko nevernih, koliko takih, ki se o njih ne ve, ali so bili verni, ali neverni. Čuj, do kakšnega zaključka je prišel! 38, pravi, je takih, ki se ne ve, ali so bili verni ali neverni. Od ostalih 262 pa jih je 242 popolnoma vernih, 20 več ali manj vernih, samo 5 znanstvenikov iz najnovejše dobe navaja, ki stoje kerščanstvu naravnost sovražno nasproti. Od vseh odličnih, pripoznanih priřodoslovcev jih je torej velikanska večina, 92 odstotkov, vernih, bogatajcev je samo 2 odstotka, takih, ki se njih versko naziranje z gotovostjo ne more doognati 6 odstotkov.

Dandanašnji se tolikokrat čuje ali bere, da veliki učenjaki, posebno tisti, ki raziskujejo naravo, razne moči in sile narave, da leti nimajo nobene vere, da je tudi imeti ne morejo, ker je baje mej vedo in vero nepremostljiv prepad. Da temu ni tako, si ravnokar izvedel, mej največimi znanstveniki narave jih je velikanska večina vernih.

Iz tega, prijazni bravec, lahko spoznaš, kako malo podučeni ali pa silno hudobni so ljudje, ki se živo ali s pisano besedo cerkev slikajo ko sovražnico vede, ali ki govoričijo, da je mej vedo in vero napremostljiv prepad, ali da so verske resnice ovira znanstvenega raziskovanja. Cerkev je bila, je in bo priateljica in pospeševavka prave vede. Kedor terdi nasprotno, bi moral svojo terditev dokazati, kar je seveda nemogoče. Zgodovina skoro 2000 let se ne da vtajiti. Svetlih zvezd prepričanih kerščanskih znanstvenikov, n. pr. Kopernika, Bakona Verulamskega, Keplerja, Newtona, Galvanija, Volte, Ampère-ja, Pasteurja, Rentgena i. t. d. ni moč vgasniti na znanstvenem nebu. Katoličani se nimamo prave vede, in naj leta še tako zelo napreduje, nikedar bati, ker ne more nikoli priti do nasprotstva mej pravo vedo in vero: resnica namreč resnici ne more nasprotovati po besedah vatikanskega cerkvenega zbora; veseliti se imamo mariveč napredka v vedi, zakaj: prava veda in vera se — kaker zopet pravi vatikanski cerkveni zbor — mej seboj podpirata, vera vedo varuje pred zmotami, veda pa veri daje lepo zunanost — večnim verskim resnicam, biserom, daleč lep okrasek.

P. Avrelij Knafelj.

V nedeljo 29. oktobra na večer so na ljubljanskem pokopališču položili našega rajnega p. Avrelija v hladno zemljo k večnemu počitku. Postavimo mu tu vsaj majhin spominik.

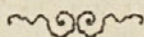
P. Avrelij je bil rojen 6. novembra 1861 v Mošnjah na Gorenjskem. Pri kerstu je dobil ime Frančišek. V latinske šole je hodil v Ljubljani in v Novem mestu. Zveršivši 7. gimnazijski

razred je vstopil v naš red ter bil preoblečen 3. oktobra 1883 na Tersatu. 8. gimn. razred je izdelal z odličnim vspehom pri nas na Kostanjevici, 1. in 2. leto bogoslovja v Kamniku, 3. in 4. v Ljubljani. V mašnika je bil posvečen 5. decembra 1887. Leta 1889 je nastopil svojo prvo službo ko učitelj na naši ljudski šoli v Novem mestu, ali že 1. 1890 je bil poslan v Karlovec ko vikarij tamkajšnjega našega samostana in provizor vojaške bolnišnice, in berž drugo leto je postal gvardijan, župni upravitelj in katehet na c. k. kadetski šoli. Te službe je obderžal do leta 1899, ko je bil prestavljen ko pridigar in spovednik na Brezje v svojo rojstno župnijo. Leta 1901 je bil izvoljen za definitorja naše redovne okrajine. Ko tak je dobil 1. 1903 službo gvardijana in oskerbnika svetišča na Sv. Gori. Od tam je prišel 1. 1905 za predstojnika nazaj na Brezje. L. 1907 je bil drugič izvoljen za definitorja in ko tak je bil prestavljen 1. 1908 za gvardijana v Ljubljano. Definitorijat mu je potekel ob kapiteljnu 1910; gvardijanat mu je ostal do zadnje vmesne kongregacije 8. avgusta 1911. Tedaj je postal vikarij ljubljanskega samostana.

Po mnogih krajih je delal torej p. Avrelij in povsod si je osvojil serca z dostojnim, pa vedno prijaznim in ljubeznivim obnašanjem ter vstrajno delavnostjo na prižnici in v spovednici. Prav posebne zasluge si je pridobil v Karlovcu. Hervatje so se mu bili zelo prikupili in tudi še, ko se je vernil v naše kraje, je zmirom rad bral hervaške knjige in časnike. Tako ni bilo brez podlage, kar se je govorilo zadnje poletje, da ga je namreč p. generalj v Rimu na vprašanje od strani višje oblasti nasvetoval za nadškofa barskega v Črni gori.

Rajni si tega pač ni želel; pa gotovo tedaj tudi še ni mislil, kako blizu mu je čas, ko bo treba iti, ne v Črno goro, temuč pred sodnji stol božji. Kmalu namreč za tistim govorjenjem se je širila iz Ljubljane žalostna novica: P. Avrelij je nevarno bolan. Bolezen si je nakopal, ko je šel meseca septembra na sv. Lušarje, dasiravno se mu je bilo odločno odsvetovalo. Že pred več leti je bil namreč na nekem sprehodu z Brezja tako nesrečno spodersnil, da si je nogo zlomil. Noga je bila sicer ozdravela, pa se je bila slabo vrnala, tako da si je že zato gotovo preveč upal, ko se je odpravil na tako visoko in stermono goro, zlasti še pri svoji obili velikosti in teži. Res se je vernil z ožuljeno nogo. Ni se zmenil dosti za to. Ali čez nekaj časa je

začela noga otekati, lotila se ga je merzlica in zdravnik je spoznal, da mu je kri zastrupljena. P. Avrelij je bil berž prevиден sè sv. zakramenti in po naročilu zdravnikovem spravljen v deželno bolnišnico, kjer bi ga bilo laglje zdraviti. Ali že je bilo prekasno; 27. oktobra ob 11. uri po noči je izdihnil svojo blago dušo ne dopolnivši 50. leta svojega življenja. Bodi še enkrat lepo priporočen v pobožno molitev naših dobrih bravcev. Naj počiva v božjem miru in večna luč naj mu sveti!

Iz ljubljanske skupščine III. reda.

Dne 25. maja l. l. na praznik vnebohoda Kr. se je po pretekli dobi treh let, veršila druga volitev moških odbornikov tukajšne III. redne skupščine. Izvoljenih je bilo 12. odbornikov

Dne 29. junija l. l., sv. Petra in Pavla dan, je praznovala naša skupščina veselo slovesnost, vstopilo je v naš III. red zopet 9 moških in 59 ženskih novih udov.

Ako se veseli naše serce že ko slišimo lepo število novincev, kako mora poskočiti od veselja, ko pomislimo, da je bilo mej novinci mnogo mladeničev in deklet v letih, ko se navadno svet ne briga dosti za molitev, še manj pa za spokorno življenje, ki ga tirja III. red.

Popolnoma opravičen je bil tedaj sklep, to pot sprejem zveršiti, kar se da, sijajno.

Mej tem ko je bila skupščina zbrana v cerkvi pred sv. Rešnjim Telesom, so se sešli novinci in novinke v tretjeredniški dvorani, od koder jih je peljal preč. pater voditelj paroma v procesiji v svetišče. Ko prestopijo prag, so zabučale orglje in tretjeredniški pevski zbor je zapel pesem sv. Frančiška, dokler ni prišla procesija pred veliki altar, kjer so se uverstili moški na desno, ženske pa na levo stran.

Za kratkim nagovorom patra voditelja, je sledil sprejem, ki se je zveršil po predpisanem obredu. Pripomniti mi je samo, da so se pripeli novim udom pri tej priložnosti tudi na persa novi pred kratkim v naši skupščini vpeljani redovni znaki.

Ti znaki so izdelani iz pozlačene medene kovine in kažejo v postekljenini (emajl), gerb sv. Frančiška (križ med dvema

rokama), pod katerim se vije bel trak z zlatim napisom: „III. ORD. ST. FRANC.“

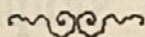
Vpeljali so se, da jih nosijo tretjeredniki pri shodih, zlasti pa pri procesijah in pogrebih, da tako tudi na zunaj pokažejo, da se prištevajo k spokorni družini sv. Frančiška, kar želijo ravno s tem znakom na persih pripoznati še v smerti, na mertvaškem odru.

Ker se je sprejem tako sijajno obnesel, smo sklenili, od sedaj naprej sprejemati novince sploh le očitno pred celo skupščino.

Novinec, ki zagleda zhrano toliko množico enako mislečih, se ohrabri, on vidi, da ni osamljen, marveč, da stoji v boji zoper sovražnika svoje duše ramo ob rami v mnogobrojni navdušeni trumi. Vzbudi se mu zavest, da, ako kje, tukaj more upati pomoči od svojega bližnjega, bodisi dejansko, bodisi v molitvi.

Ponižen, v serce segajoč nastop novincev navdaja pa tudi stare tretjerednike s hvaležnostjo do Boga, da jih je izbral iz toliko tisočev in tisočev kristjanov in poklical v ta lepí stan, in vzbudi v njih terden sklep, še bolj goreče kot do sedaj okleniti se tretjega reda, še bolj natanko kakor do sedaj splovnati njega predpise, opustiti vso mlačnost in se potruditi sè vso silo, da se bo enkrat ob njihovem grobu po pravici reklo „Dober tretjerednik je bil, vreden sin sv. Frančiška!“

K. P.

Iz Teržiča na Gorenjskem.

V Teržiču je že dolgo časa več oseb, ki so pristopile k tretjemu redu ali v Ljubljani, ali v Lešah, največ pa zadnja leta na Brezji, odkar oskerbujejo Frančiškani božjo pot in vodijo tretji red. Že delj časa so ti dobri, pa od glavnega sedeža preveč oddaljeni tretjeredniki prosili za lastno podružnico v Teržiču. Želja se jim je sedaj na prvo adventno nedeljo izpolnila.

Gospod župnik Jožef Potokar je dobil potrebno dovoljenje od knezoškofijskega ordinarijata v Ljubljani in pooblastilo od frančiškanskega predstojništva za vstanovitev nove skupščine. Povabil je voditelja III. reda z Brezija, ki je novo skupščino v

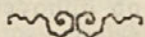
Teržiču kanonično vstanovii, več že prej vstopivših udov pripustil k obljubi in isti dan na novo sprejel nad osemdeset oseb. Lepo število za začetek! Mej njimi je bilo več odličnih teržiških gospa in gospodičen, en mož in en mladenič. Bili so to prvi udje nove skupščine, pa ne zadnji. K vstanovitvi je namreč prišlo toliko teržanov, da so prostorno cerkev do zadnjega kota napolnili in pozorno sledili govoru o III. redu. Par se jih je še isti dan po slovesnosti oglasilo za sprejem, pa bodo pri prihodnjem shodu sprejeti.

Bog daj novi skupščini teržiški stanovitnost v sedanji gorečnosti, in mnogo, pa dobrega naraščaja. Teržič je pokazal, da hoče biti mej dobrimi najboljši terg na Gorenjskem.

Voditeljstvo je prevzel visokočastiti g. župnik sam, ki je že v semenišču stopil v III. red. Za prednico je bila imenovana gosp. Zofija Pirc; odborniki za terg Teržiški ste: Katarina Dobrin in Ivana Schweiger; za Lom: Ana Soklič, za sv. Ano pa Marija Pernuš.

Za može in mladeniče se bo pa volil odbor čez tri leta, keder bo njihovo število zrastlo. In tega ne bo treba dolgo čakati. Nekaj je že vpisanih, nekaj oglašeni, več pa že davno sprejetih. Može tudi vi ste za III. red in ta za vas! In za vas, dobri mladeniči, tudi!

P. S. Z.

Iz mariborske skupščine 3. reda sv. Frančiška.

Tretji red sv. Frančiška Serafinskega je pot v nebesa in najlepša priprava na smert. Kedor iz pravega namena vstopi v 3. red, napove boj vsem hudim strastem, vstopi v pravo šolo čednosti, je varen pred večnim ognjem, okrajša si terpljenje, vic, mogoče se ga celo obvaruje in doseže večje veličastvo v nebesih.

Resnico teh besed je skusila tudi žena Jera Blazina iz Žital pri Rogatcu, tretjerednica mariborske skupščine. Dne 19. nov. 1906 je bila v Makolah — podružnici 3. reda mariborske skupščine — v 3. red sprejeta, od tamošnjega voditelja preč. g. Mi-

haela Lendovščeka. Dne 9. novembra 1907 je ravno tam redovne obljube opravila. Redovno ime ji je bilo Marija.

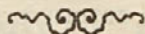
Jožef Blazina, cerkvenik v Žitalah, naznanja smert pokojne tretjerednice s sledečimi besedami:

V soboto, dne 28. oktobra je Bog poklical našo ljubo mater s tega sveta. Ko so spoznali, da se jim bližajo zadnje ure njihovega življenja, so nas vse svoje domače k sebi poklicali, ter vsakemu posebej izročili mnogo zlatih nauk, po katerih naj se ravnamo, da bomo enkrat z veseljem zapustili ta svet. Podali so potem še vsakemu roko rekoč: »Zdaj pa srečno, ljubi otroci! Zgubili bode te mene, zemeljsko mater, pa ne žalujte! Imate še eno mater, Marijo. Nje ne zapustite, pa bode te srečni na tem in na onem svetu. Saj ne bode dolgo, da bode te prišli tudi vi za menoj.«

V petek, dne 27. oktobra zvečer so želeli, da bi jim drugi dan po sv. maši prišli duhovnik še enkrat z Najsvetejšim na spoved. Okoli tretje ure po noči, so začeli zdihovati: »Oh, da bi doživela tistega srečnega časa, da bi še enkrat prišel Zveličar h meni, pa naj berž ne bom mogla, ker me že slabost premaguje.«

Tedaj vstanem in se odpravim h gospodu župniku ter jih prosim, da bi še enkrat prišli in jim prinesli zadnjo Popotnico. Takoj vstanejo in jim okoli polu šeste ure prinesejo zopet Zveličarja, ki so ga že željno pričakovali. — Mirne so bile potem njihove poslednje ure. — Ob desetih dopoldne so v Gospodu zaspi.

Tukaj Vam pošljem tudi njihovo sprejemno knjižico tretjega reda, ker so še posebno naročali, takoj po njihovi smerti Vam jo poslati, da bi se jih njih duhovni bratje in sestre 3. reda spominjali v svojih pobožnih molitvah.

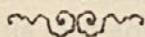
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine v Komendi: Jernej (Francišek) Belcijan, vmerl 28. okt. 1911.; skupščine svetotrojiške. Križan Terezija, Kurboš Ja-

nez, Rojko Marjeta, Gril Marija, Žlamer Terezija, Gerijak Magda, Kramperger Lovro, Katarec Jurij, Ornik Marija, Verglez Jožefa, Lubec Ana, Gomilšak Janez, Lubec Marija, Perko Marija, Osenjak Ana, Kukovec Suzana, Kozar Ivana, Bratuša Barbara, Kocpek Janez, Bračič Elizabeta, Pomer Urša, Stiper Urša, Lovrenčič Karol, Munda Terezija, Žižek Jožefa, Rojko Lucija, Kramperger Jožef, Kronvogl Marija, Babič Jakob, Hojs Aboloniya, Potočnik Urša, Lovrenčič Elizabeta, Lovrenčič Marija, Ornik Barbara, Stopar Roza, Petek Urša, Stermič Marija, Antolin Julija, Senčar Marija, Čeh Katarina, Majcenič Marija, Antolin Julija, Senčar Marija, Kokol Elizabeta, Polanec Gera, Krajne Andraž, Babič Marija, Lebar Matjaž, Vodošek Helena, Plavec Alojzija, Vakaj Urša, Rajšp Marija, Brotšnajder Anton, Domajnko Urša, Zinkovič Terezija, Toplak Elizabeta, Rajšp Jožefa, Dvoršak Marija, Horvat Neža, Horvat Simon, Kramperger Mihael, Lebar Marija, Senekovič Roza, Ješovnik Urban, Verbjak Franca, Žvajncar Julijana, Čerič Katarina, Šegula Urša, Černko Urša, Pehan Julijana, Dominko — Lasbacher Marija, Breznik Marija, Balažič Ivan, Valh Jožefa, Breznik Marija, Močnik Marija, Krajne Terezija, Veršič Janez, Družovič Marjeta, Poredoš Marija, Lipko Roza, Damiš Marija, Kos Jožef, Fras Ivana (Elizabeta), Čuček Ivana (Frančiška), Filipič Marija (Marjeta), Marinič Terezija (Marija), Brunčič Ana (Klara), Laspacher Terezija (Frančiška), Žoher Marija (Frančiška); skupščine goriške: Marija (Terezija) Leban iz Podmelca; S. Anakleta Ferjančič, usmiljena sestra, vmerla 6. grudna v Haluna Tiroljskem. Rojena na Gočah, je rajnica mnogo let stregla bolnicam v goriški ženski bolnišnici, na to je bila predstojnica in gospodinja v slovenskem Alojzijevišču v Gorici.

Dalje se priporoča Iv. Kr. v več zadevah; neka družina za zdravje, najdenje zgubljenega itd.; H. C. priporoča bolno sestro za zdravje, neko ženo za pravo spoznanje, več družin ud; neka častivka sv. Antona se priporoča v gorečo molitev v neki važni zadevi; M. D. neko osebo, da bi se odvadila kletve, neko dekle, da bi nastopilo pot pokore; neka tretjerednica za pomoč v dveh hudih stiskah; J. K. priporoča svoje stariše, svoje oskerin pošteno službo; J. K. priporoča svoje stariše, svoje oskerbnike in samega sebe za srečno zadnjo uro, neko osebo, da bi se spreobrnila; Franc Kolar, tretjerednik v Lazih pri Planini.

ki je že 18 let na živcih bolan in čez eno leto zelo silno in brez prenehanja na duhu terpi, se priporoča v molitev k presvetima Sercema Jezusovemu in Marijinemu.

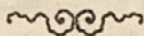
Zahvala za vslišano molitev.

Bila sem v največji stiski: Dva zdravnika sta mi grozila z operacijo, češ, drugače moram vmreti. Bolečine so postajale neznosne in že sem mislila, da za-me ni več pomoči. Zaupala pa sem vedno na Marijo, k njej sem se tudi zdaj zatekla s trdnim zaupanjem, da mi bo pomagala. In res: Ko sèm po opravljeni pobožni molitvi spila nekoliko lurške vode, zginile so nenkrat vse bolečine, čutim se zdaj popolnoma zdravo. Ni mi treba več operacije, ne zdravniške pomoči. Za to res čudežno ozdravljenje se tukaj očitno zahvaljujem preblaženi Devici Mariji z milo prošnjo, naj mi bo ljubo zdravje, ki mi ga je Ona podelila, v časno in večno zveličanje!

V Gorici, dne 8. decembra 1911.

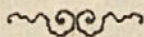
Ana Vouk.

Dalje naznanjajo svojo zahvalo: M. D., da se je poravnalo neko sovraštvo; neka oseba za zdravje Mariji Bistrički; neka oseba za vslišano prošnjo.

Za kitajski misijon

so nadalje k nam poslali: N. N. iz Topolščine (p. Šoštanj): 10 K; P. S. iz Komna: 2 K; neimenovana iz Gorice: 3 K; neimenovana iz Rihemberga: 6 K; župni ured na Sv. Gori (p. Vače pri Litiji): 5 K 80 v; Urša Tomažič, šivilja v Tinjah (p. Slov. Bistrica): 10 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1912.

Mesec prosinec ali januarij.

1. **pondeljek** : Novo leto; obrezovanje našega Gospoda Jezusa Kristusa. P. O. V. O.
2. **torek**: osmina sv. Štefana, m.
3. **sreda**: osmina sv. Janeza, ev.
4. **četrtek**: osmina nedolžnih otrok.
5. **petek**: vigilija razglašenja Gosp. sv. Telesfor, m.
6. **sobota**: razglašenje Gosp. P. O. V. O.

7. **nedelja**, 1. po razglašenju Gosp.
8. **pondeljek**: 2. dan mej osmino razgl.
9. **torek**: 3. dan mej osmino razgl.
10. **sreda**: 4. dan mej osmino razgl.; bl. Egidij, sp. 1. r.
11. **četrtek**: 5. dan mej osmino razgl. Gosp.; sv. Higin, p. m.
12. **petek**: 6. dan mej osmino razgl. Gosp.
13. **sobota**: osmina razgl. Gosp.

14. **nedelja**, 2. po razgl. Gosp. presv. ime Jezus; sv. Feliks, p. m. **P. O.**
15. **pondeljek**: sv. Pavelj, puščavnik.
16. **torek**: sv. Berard in tovariši m. 1. r. **P. O.**
17. **sreda**: sv. Anton, opat.
18. **četrtek**: sv. Petra stol v Rimu; sv. Priska, d. m.
19. **petek**: sv. Kanut, kralj, m.; sv. Marij in tovariši, m.
20. **sobota**: sv. Fabijan in Sebastijan, m.

21. **nedelja**, 3. po razgl. Gosp.; sv. družina; sv. Aneža, d. m.
22. **pondeljek**: sv. Vincencij in Anastazij, m.
23. **torek**: zaroka bl. dev. Marije; sv. Emerencijana, d. m.
24. **sreda**: sv. Timotej, šk. m.
25. **četrtek**: spreobrnjenje sv. Pavla ap.
26. **petek**: sv. Polikarp, šk. m.
27. **sobota**: sv. Janez Krizostom, šk. c. uč.

28. **nedelja**: bl. Matej, šk. 1. r.
29. **pondeljek**: sv. Frančišek Saleški, šk. c. uč.
30. **torek**: sv. Hijacinta Mariskoti, d. 3. r. **P. O.**
31. **sreda**: bl. Ludovika, vd. 3. r. **P. O.**

Opomba: **P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse verne v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

P. O. pomeni popolnoma odpustek samo za za 1., 2. in 3. red sv. Frančiška.

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za 1., 2. in 3. red sv. Frančiška.

ker ga ne potrebujemo. Ne smelo bi se torej pod podobo 4. postaje podpisati, ali na vprašanje „kaj dela Jezus na tej podobi?“ odgovoriti: „Jezus srečava (ali srečuje) svojo žalostno mater“. Na tako vprašanje bi se moglo odgovoriti: „Jezus gre mimo svoje žalostne matere“, ali: „Jezus tolaži (z milim pogledom) svojo žalostno mater“. Beseda „tolazi“ bi bila tu vsaj bolj na svojem mestu kakor pri 8. postaji: „Jezus tolaži jeruzalemske žené“.

Nedoveršni sedanjik bi bil sicer pri 8. postaji popolnoma opravičen, ker je, kakor pripoveduje evangelij, Jezus res postal in nekaj časa govoril tistim ženskam, — ali tolažil jih ni, temuč karal: „Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad meno, temuč same nad sebo jokajte in nad svojimi otroci, zakaj, glej, pridejo dnevi, ko bodo rekli: „Blager se nerodovitnim in telesam, ki niso rodila, in persim, ki niso dojile. Tedaj bodo začeli govoriti goram: „Padite na nas!“ in bregovom: „Pokrite nas!“ zakaj, če na zelenem lesu to delajo, na suhem kaj se bo godilo?“ (Luk. 23, 28 – 31). — To vender očitno ni tolažba in prevajavci bi bili prav storili, ke bi se bili držali latinskih besed: „Jesus filias Jerusalem flentes alloquitur“. Po naše bi bilo to: „Jezus nagovori jokajoče jeruzalemčanke“. Natančnije pa bi se smelo reči: „Jezus kara jokajoče jeruzalemčanke“.

Še ena postaja, 5. namreč, je, ki ima menda v vseh naših prevodih nedoveršni sedanjik v napisu, dasiravno se da tu naj menj opravičiti. Seveda stoji že v navadnem latinskem tekstu: „Jesus a Simone Cyrenaeo in bajulatione crucis adjuvatur“. Ali Simon ni le pomagal Kristusu križ nesti in to, kakor se vidi na podobah, samo na tej postaji, ne dalje. Evangelij pripoveduje, da, ko so Jezusa odpeljali, da bi ga križali, so prijeli nekega mimogredočega, Simona Cirenčana, očeta Aleksandra in Rufa, ki je prišel s pristave, in so ga prisilili, da je poprijel križ, ali so mu ga naložili oni, da ga je nesel za Jezusom. Kakor je sešel neki star frančiškan v Jeruzalemu, bi bil Kristus sam nesel križ, od Pilatove sodne hiše do sedanje 5. postaje, 237 korakov daleč; od tu naprej ga je nesel Simon za Jezusom vse do mesta 11. postaje, 1066 korakov. (Kneller pg. 139). Napis 5. postaje bi moral biti po tem takem: „Simona Cirenčana prisilijo, da nese križ za Jezusom“. In na vseh nadaljnjih podobah do 9. bi se moral slikati Simon križ nesoč. Napis 7. postaje bi moral biti: „Jezus pade drugič, pri mestnih vratih“ (ne „pod križem“) in 9.: „Jezus pade tretjič, ob kamen pod mestom lobanje“. Tega naj bi se držali torej tudi slikarji in razlika mej dotičnimi podobami bi bila zadosti znatna, da jim ne bi bilo treba tožiti zaradi trojnega padanja.

Naposled, ker sem že pri tej reči, bodi omenjena še neka težava 6. postaje, dasi ni v glagolu, temuč v imenu Veronika. Znanstveno je namreč dokazano, da pomeni ta beseda, ki je zvarjena iz „vera ikon“, Kristusovo „pravo podobo“ na potnem pertu, ne „pa

ženo, ki je po pobožnem izročilu svoj potni pert (sudarium) podala Kristusu. Naj bi se torej napovedovalo pri tej postaji: „Pobožna žena poda Jezusu potni pert in prejme zato nanjem podobo Kristusovega svetega obličja“. Za napis pod podobo 6. postaje bi moralo zadosti biti: „Pobožna žena poda Jezusu potni pert“. —

Napisa „Kristus nagne glavo“, ki ga je navel gosp. Perušek, pa ni na križevem potu. V premišljevanju 12. postaje bi mogel stati tak stavek in „nagne“ bi bilo ko praesens historicum opravičeno. Res je pa, da bi se ne smelo reči, kaker se mi zdi, da sem bral nekje: „Glej, kako nagne glavo“. Če se ozrem na tako velevanje, vidim namreč, da je glavo nagnil, ne pa kako in kedaj jo je nagnil. Ako imam videti nagibanje, mora že nekaj časa trajati in bi bilo torej le: „glej, kako nagiba“ ali „nagiblje“ prav. Tu imamo namreč le praesens indicativum ali narrativum in takega doveršni glagoli tudi pri nas nimajo.

(Dalje prih.)

Nova knjiga.

Magdalene Pleiweisove **Slovenska kuharica**. Šesti natis izpopolnila in predelala S. M. Felicita Kalinšek šolska sestra in učiteljica na „Gospodinjski šoli“. Z mnogimi slikami v besedilu in 18 tabelami. V Ljubljani, 1912. Založila Katoliška Bukvarna. — Cena 6 K.

Jako lepo opravljena knjiga z mnogimi, tudi krasno barvanimi podobami. Kar uči, sicer mi ne moremo presojati, pa se lahko zanesemo, da je vse prav in dobro. Ocena, ki se želi od nas, se more obračati pač le na jezik, v katerem je knjiga pisana. In ta je, koliker moremo soditi po splošnem pregledu, tudi dober. To ali ono bi bilo morda kako drugači še bolje, vendar se v posameznosti ne moremo spuščati. Le eno besedo, mislim, da bi bilo na vsak način treba popraviti v prihodnjem izdanju, namreč participij „nadevan, -a, -o“, ki se vedno rabi namestu „nadevèn, nadevéna, -o“ ali „nadét, -a, -o“: „nadevan krompir, nadevana karfijola, nadevane kumare, nadevani piščanci, krape z omako nadevaj“ — v vseh teh in takih primerih potrebujemo perfektivnega glagola, ker gre vedno za doveršeno dejanje, „nadevati“ pa je imperfektiven, „nadevano“ torej, kar se zdaj ali vedno nadeva, n. pr. „kerstna imena, pri nas navadno nadevana, so ta: Janez, Jožef itd.“ Za kuharsko nemško besedo „gefüllt“ pravijo v Ljubljani in prav tako v Ribnici „fülan“. Kedor hoče imeti besedo slovenskega korena, pa ne vem zakaj ne bi rekel „napolnjen“, če mu „nadét“ ali „nadevèn“ (prim. „razodevèn = razodét“, „razodevénje“, napak skerčeno: „razodénje“) ni po volji; ali tudi Čehi in Hrvatje imajo v tem pomenu poleg nedoveršnega „nadvati“, „nadjevati“ doveršno „nadíti“, „nadjeti“ in torej za „gefüllt“: „nadítý“, „nadjeven“.